

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande över Ett starkare straffrättsligt skydd – mot sexuella kränkningar, bedrägerier i vissa fall och brott med hatmotiv avseende kön (SOU 2023:80)

Inledning

Attunda tingsrätt har granskat förslagen i utredningen utifrån de utgångspunkter och intressen som tingsrätten särskilt har att beakta.

Tingsrätten tillstyrker i dess helhet förslaget om ändringar i bestämmelserna om grovt bedrägeri och grov olovlig befattning med betalningsverktyg.

Vad gäller de föreslagna ändringarna i 6 kap. brottsbalken ställer sig tingsrätten positiv till att straffansvaret utvidgas till att omfatta distansfall eftersom detta korresponderar väl med utvecklingen avseende övriga sexualbrott. Tingsrätten tillstyrker förslaget om att brottsbeteckningen köp av sexuell tjänst ändras till köp av sexuell handling. Tingsrätten har inte heller några synpunkter på den tekniska utformningen av lagtexten utöver vad som framgår nedan.

Tingsrätten tillstyrker även förslaget om ändring till begreppen *könsidentitet* och *uttryck* i 29 kap. 2 § 7 brottsbalken.

I övrigt lämnas följande synpunkter och kommentarer.

Förslaget om ändringar i 6 kap. 4 § brottsbalken

Tingsrätten instämmer i bedömningen att det kan finnas fall när det gäller sexuella handlingar med barn i åldern 15–17 år som inte träffas av bestämmelserna i 6 kap. brottsbalken men där det finns ett tydligt inslag av utnyttjande av barnet. Den ändring i 6 kap. 4 § brottsbalken som föreslås medför dock enligt tingsrättens mening stora tillämpnings- och gränsdragningsproblem. Förslaget framstår även som problematiskt utifrån ett förutsägbarhetsperspektiv.

I utredningen konstateras att bland annat svåra hemförhållanden, ekonomisk utsatthet eller en stor åldersskillnad mellan gärningspersonen och barnet kan innebära att barnet ska anses ha en nedsatt förmåga att värna sin sexuella integritet. Det kan konstateras att en sådan omfattande utvidgning av det straffbara området innebär en betydande inskränkning av den sexuella självbestämmanderätten.

Tingsrätten noterar även att förslaget kan medföra att det uppstår en mycket stor diskrepans i den straffrättsliga bedömningen exempelvis i fall där den

som utsatts är 17 år jämfört med 18 år. Ett och samma handlande kan vara antingen helt straffritt eller att bedöma som våldtäkt mot barn beroende på om den som utsätts har hunnit fylla 18 år eller inte.

Tingsrätten vill slutligen framhålla att förslaget kan innebära stora utredningssvårigheter. Det kommer behöva föras omfattande bevisning om typiskt sett känsliga uppgifter. Sådan utredning är också särskilt tidskrävande både från ett utrednings- och förhandlingsperspektiv. Förslaget kan mot denna bakgrund antas få långtgående ekonomiska konsekvenser. Tingsrättens bedömning är att ett införande av förslaget kommer medföra kostnader som vida överstiger de ökade anslag som föreslås för domstolarnas del.

Sammantaget framstår tillämpningssvårigheterna, den bristande förutsägbarheten och de förmodade utredningssvårigheterna som så problematiska att tingsrätten inte kan tillstyrka förslaget. Om förslaget trots allt ska genomföras är det tingsrättens uppfattning att ett krav på *otillbörligt utnyttjande* måste införas.

Förslaget om ändringar i 6 kap. 11 § brottsbalken

Tingsrätten instämmer i bedömningen att regleringen kan innebära att det uppstår gränsdragningsproblem i förhållande till laglig pornografi och vill därför framhålla vikten av att domstolarna ges tydliga riktlinjer om hur denna gränsdragning ska göras.

Vad gäller frågan om så kallad sugardejting vill tingsrätten lyfta följande. En mer varaktig relation som till viss del går ut på att sexuella handlingar utförs mot någon form av ersättning skulle kunna omfattas även av den nuvarande regleringen. Genom att ta bort rekvisitet *tillfällig* kommer även andra former av varaktiga relationer att omfattas av bestämmelsen. Vidare kan *ersättningen* vara av vilket slag som helst, såväl betalning som gåva. Detta innebär att i princip varje form av ojämlikhet i en relation kan falla inom bestämmelsens tillämpningsområde och medför sammantaget en mycket stor utvidgning av det straffbara området. Tingsrätten anser mot denna bakgrund att förslaget inger betänkligheter.

Att anpassa bestämmelsen om koppleri till vad som bestäms gällande köp av sexuell handling framstår som ändamålsenligt.

En ny straffskärpningsgrund för brott med hatmotiv med avseende på kön?

Förslaget om att införa hatmotiv med avseende på kön som en ny straffskärpningsgrund motiveras av att brottslighet där offrets kön är ett motiv till att brottet begås riskerar att få exempelvis den följden att kvinnor avstår från att delta i samhällsdebatten, vilket kan påverka kvinnors tillgång till makt och inflytande i samhället samt jämställdheten mellan kvinnor och män. Det framhålls också att en särskild form av hat mot kvinnor är det hat som utövas av så kallade incels.

Tingsrätten ställer sig tveksam till om införande av kön som en uttrycklig straffskärpningsgrund skulle få någon större betydelse för att motverka den negativa utveckling som beskrivs ovan. Det är i allmänhet svårt att styrka ett

hatmotiv och det kan antas vara än svårare när det är fråga om ett så generellt kriterium som kön.

Sammantaget är det tingsrättens uppfattning att straffskärpningsgrunden skulle få en begränsad praktisk betydelse. Därtill skulle fall av hatmotiv på grund av kön kunna omfattas av den nuvarande regleringen såsom en *annan liknande omständighet*. Tingsrätten anser att de eventuella fördelarna med förslaget inte är tillräckligt stora och avstyrker därför förslaget i denna del.

Avslutande synpunkter

Det är tingsrättens uppfattning att de förslag som tingsrätten inte har tillstyrkt måste beredas ytterligare. Det noteras att endast fyra domstolar är remissinstanser. Med beaktande av de långtgående konsekvenserna som förslagen innebär bör fler domstolar yttra sig över förslagen.

Detta yttrande har beslutats av tingsrätten i sammansättning av chefsrådmannen Klas Reinholdsson, rådmannen Malin Hjalmarson och tingsfiskalen Josefin Löfdahl Gyllenhammar, föredragande.

Klas Reinholdsson

Malin Hjalmarson

Josefin Löfdahl Gyllenhammar